

Sandoyggjin fær sítt fyrsta maskinsnikk-aravirki

Sandoyggjin fær nú sitt fyrsta veruliga maskinsnikk-aravirki. Tað er Jógvan Nicodemussen, av Sandi, sum hevur í umbúna at gera eitt snikkaravirki.

Húsin, Jógvan Nicodemussen hevur bygt til endamálið, standa Norðuri á Bø á Sandi. Tey eru átta ferðir tólv metrar til stóddar.

Maskinurnar eru ikki keyptar enn, men tað verður gjørt um ikki so langa tíð, tí ætlanin er at fara undir framleiðslu einaferð í komandi ári.

Upp á fyrispurning frá Sosialinum upplýsir Jógvan Nicodemussen, at ætlanin er at gera vindeyg, hurðar, trappur og annað, sum verður brúkt í samband við húsaþygging.

Hann sigur, at í dag verður so at siga einki av slíkum gjørt har suðuri. Alt verður flutt úr Havn, og tá ferðin ofta er tvørlig, hendir tað seg meira enn so, at tingini verða skalað.

Hvussu nógvir mans fara at arbeiða á virkinum, dugir Jógvan Nicodemussen ikki at siga við vissu, men hann roknar við tveimum-trimum í fyrstu syftu.

Kostnaðurin á verkstaðnum fer at liggja millum 200 og 300.000 kr. Hann hevur sjálvur bygt húsin og hevur fingið lán frá Menningargrunninum til maskinurnar, sum Jógvan Nicodemussen metir fara at kosta um 100.000 kr.

Brúkarafelagið fær nógvar klagur:

Fær lítið gjørt bert við limagjaldi

Brúkarafelagið kann geva brúkarunum ráð. Felagið kann virka fyri eini semju millum brúkara og mótpartin. Men longur kemur Brúkarafelagið ikki, so leingi eingin brúkarumboðsmaður er, og so leingi sum felagið bert hevur limagjald at arbeiða við

Hesa niðurstøðu komu vit til eftir eina samrøðu við Sigrid Dalsgaard, sum hevur verið formaður í Brúkarafelagnum í nøkur ár. Felagið hevði aðalfund mikukvøldið. Nevndin, sum skipar seg sjálva, hevur enn ikki skipað seg eftir aðalfundin.

Á fundinum luttóku Torbjørn Poulsen, landsstýrismaður, og Knút Nolsøe, prisansari.

Sigrid Dalsgaard sigur, at bæði uppleggini vóru góð, áhugaverd og upplýsandi, og góvu høvið hjá fundarluttakarunum at seta spurningar.

Torbjørn Poulsen greiddi frá tollógnum, sum lógtingið samtykti nú í heyst, meðan Knút Nolsøe greiddi frá, hvussu lógin um vinningssteðg virkar. Eisini greiddi hann frá priseftirlitslógin.

Klagur og fyrispurningar

Brúkarafelagið fær nógvar klagur og fyrispurningar. Síðan seinasta aðalfund hevur nevndin viðgjørt 42.

Sigrid Dalsgaard upplýsir, at serliga verður spurt og klagt um bilkeyp og -umvælingar, spurningar viðvíkjandi el-tólum, eins og ofta koma spurningar og fráboðanir um ov høgan vinning. Hesar seinastu beinir Brúkarafelagið viðari til Prisráðið.

Í hesum viðfangi sigur Sigrid Dalsgaard, at felagið hevur strongt nógv á at fáa priseftirlitslógin yvirhildnað. Her verður serliga hugsað um prismeirkingina, sum ofta vantar.

Samstarv við heilsunevndina

Føroyar hava enn ikki fingið eina matvørlóg-gávu. Brúkarafelagið hevur tí nógv samarbeiði við heilsunevndina í Havn, sum hevur vissar heimildir og kann tala at í samband við bæði matvøru og heilsuviðurskipti, soleiðis at heilsuskaðligar vørur ikki verða seldar.

Annars er eitt uppskot til eina føroyska matvørlóggávu gjørt. Nevndin, sum arbeiðir við málinum og har Brúkarafelagið hevði umboð, handaði landsstýrinum álit sitt í summar.

Brúkarumboðsmaður

Sigrid Dalsgaard metir, at Framhald á síðu 14

3 svára

Eigur Útvarp Føroya at fáa loyvi til at seta útvarpsgjaldið upp?

Heri Mohr, stjóri gjaldstovan:

Tá ið havt verður í huga at útvarpið kanska er einasti almenni stovnur, sum øll tey seinastu árin ikki hevur kostað skattaborganum pengar, og tá ið vit hava lagt til merkis, at kvøðuljómarnir, sum eru inntøkukeldan hjá útvarpinum, eru í stórar minking. Og tá ið vit harafturat vita, at dyrtið framvegis ger vart við seg, tá er tað rimligt og óivað neyðugt at hækka lurtaragjaldið.

Viðkar smiðju og økir framleiðslu

Núverandi tollskipan er tung. Í dag gjalda vit 25 pst. í tolli og avgjöldum. 20 pst. fáa vit endurgoldin, tá vit selja vørna. Tað hevði verið lættari, um vit bert skuldu gjalda 5 pst. og so vóru leysir, sigur Bent Mortensen, smiðjumeistari í Vági

Um stutta tíð fer Bent Mortensen, smiðjumeistari í Vági, undir eina stóra útbyggingarætlan. Hendan ætlanin fevnir um nýggjan smiðjubygning og útgerð til framleiðslu av botnum til oljutangar og stálbobbins til trol.

Í síðstu viku gav Vágs býráð byggið. Mennigargrunnurin hevur samtykt at vera við at figgja ætlanina og í næstum skal ídnaðargrunnurin taka støðu til, um hann vil vera við at figgja ætlanina. Tá figgingin er í lagi, verður farið undir útbyggingararbeiðið.

Tað fyrsta, sum verður gjørt, er at taka tann elsta partin av smiðjunum niður og seta eina stálhøll upp. Sum er, er gólvviddin á arbeiðsplássinum 250 kvm. Tá tann nýggja høllin, sum er 24 ferðir 10 metrar, kemur afturat, verður gólvviddin 480 kvm.

Kostnaðurin á høllini, tá hon er uppsett, fer at

liggja millum 500—600.000 kr. Harumframt kemur so tann tekniska útgerðin.

300—400 tangar árliga

Høvuðsframleiðslan á smiðjunum er oljutangar. Bent Mortensen greiðir frá, at teir fóru at gera oljutangar, tá teir góvust við at framleiða oljufyringsketlar fyri trimum og einum hálvum árum síðani. Hesi árin hava teir gjørt millum 300 og 400 tangar um árið.

Tó hava teir ikki gjørt alt arbeiðið. Endabotnarnar hava teir innflutt pressaðar og við sveisikanti á úr Danmark. Men nú hevur Bent Mortensen keypt eina hydrauliska pressu, sum hevur eina styrkju upp á 200 tons, soleiðis at teir eru færir fyri at gera endabotnarnar sjálvir á smiðjunum.

Og hetta hevur stóran

týðning. Bent Mortensen sigur, at tilfarið til endabotnarnar kostar bert helvtina av tí, ein pressaður endabotnur úr Danmark kostar.

— So eg meti, at tað er ein stórir fyrimunur við at kunna gera endabotnar sjálvir, tá vit hugsa um, at vit innflyta einar 700—800 um árið. Eg rokni við, at tað loysir seg, og at vit vera kappingarfærir, sigur Bent Mortensen.

Á smiðjunum í Vági verða bæði innan- og uttandurtangar gjørdir. Uttandurtangarnir eru klæddir við einum lagi av glasfipur, soleiðis at teir ikki terast.

Ætla at framleiða bobbins

Umframt tangaframleiðsluna ætla Bent Mortensen at fara at gera stálbobbins. Fyri at kunna gera henda trolreiðskapin, skal smiðjan hava ein gløðiov, sum fer at kosta einar 110.000 kr., tá hann er í Føroyum.

Tað verða brúktar fyra stóðir av bobbins — 14, 18, 21 og 24 tummar stórar. Tað eru miðalstóðirnar, sum serliga verða brúktar.

Í dag verður alt, sum brúkt verður av bobbins, innflutt.

Bent Mortensen metir tí, at her skuldi verið ein góður møguleiki, og hann roknar eisini við, at kunna gera bobbins sum eru kappingarfær í dygd og prisi við tey innfluttu.

Hann hevur eisini kannað, hvussu nógv verður brúkt av bobbins, og er komin til tað úrslit, at skulu teir nøgða tærvin, skulu teir gera einar fimm um dagin.

Roknar við eini millión

Bent Mortensen roknar við, at samlaði kostnaðurin fyri útbyggingina fer at nærkast milliónini.

Hydrauliska pressan og gløðiovurin liggja um 110.000 kr. hvør. Harafturat kemur annað verktoy, teir sjálvir gera á smiðjunum. Kostnaðurin fyri hetta verktoyð til tangaframleiðsluna er um 40.000 kr. og til bobbinsframleiðsluna um 80.000 kr. Harafturat kemur so sjálv høllin og allir snøklarnir.

Í dag arbeiða seks mans á smiðjunum.

Spurdur, um arbeiði

verður til fleiri mans, sigur Bent Mortensen, at tað er eitt sindur torført at siga. Hann sigur, at í løtuni er lítið av vanligum smiðjuarbeiði.

— Men verður meiri arbeiði, og vit kunnu fara at gera bobbins, rokni eg við, at tað verður brúkt fyri tveimum monnum afturat.

Tvørlig tollskipan

Dagliga verður tosað um, at idnaðurin skal mennast, men nógv verður funnist at idnaðarpolitikkinum. Serliga tollinum og avgjöldunum, sum er á idnaðarvørum.

Um hendan spurningin sigur Bent Mortensen, at nú um dagarnar fekk hann tilfar fyri um 100.000 kr.

— Av hesum skulu vit gjalda 25.000 kr. í tolli. Tá vit hava selt vørna, fáa vit 20 pst. afturgjaldið. Í staðin fyri haldi eg, skuldi tað verið soleiðis, at vit bert guldur tey fimm prosentini.

Núverandi mannagongdin ger, at tað verður so tungt. Og tá vit fara at gera bobbins, verður tað uppaftur verri, tí tilfarið verður so nógv. Hvar bobbins vigar 59 kilo, tá hon er liðug, sigur Bent Mortensen.

Jens Pauli Heinesen, rithøvundin:

Ja, eg haldi, at útvarpið skuldi fingið loyvi at sett lurtaragjaldið upp. Tað er dyrt at røkja útvarp í Føroyum, av tí at vit eru so fá um tað. Vit fáa jú eisini nakkað fyri pengarnar.

Joan Hendrik Winther Poulsen, málfrøðingur:

Ja. Útvarpið eigur at fáa tann pening, ið tørvur er á, og um hækkan av útvarpsgjaldinum er neyðug, skal loyvi verða givið til tess.